

Elâziz Halkevî tarafından her ayın 22 sinde çıkarılır.

YIL : 3

24 TEMMUZ 1937

SAYI : 28

İÇİNDEKİLER

Sevr Ölüm, Lozan Hayat
İçtimaî ve ahlâkî sahada Türk inkılâbı
Amerikayı ilk keşfeden kimlerdir
Hacı Hayriden parçalar
Seyahat fikri Türklerde doğmuştur
İrşat ve Tetkik Heyetleri
Jeoloji bakımından Elâziz ilinin durumu
Millî sanayiimiz bizden yeni pazarlar istiyor
Faideli bir kurs
Halkevimizin Köylü ve Halk Neşriyatı
Bayrak (Şiir)
Ben Kömüre tutkunum (Şiir)
İztırap (Şiir)
Kadınlarımız için bir muhtıra

Ömer Kemal Ağar
Başvekil: İsmet İnönü
Hasan Fehmi Turgal
N. Erdem
Nihal Güzey
.....
Hurşit Nazlı
M. Âşir Aksu
.....
.....
Arif Nihat Asya
B. K. Çağlar
Osman Ünverici
.....

ADANA TÜRKSÖZÜ BASIMEVİ

Elâziz Halkevi tarafından her ayın 22 sinde çıkarılır.

YIL : 3

24 TEMMUZ 1937

SAYI : 28

Aylık Musahabe

Sevr Ölüm, Lozan Hayat

Yazan : ÖMER KEMAL AĞAR

Bugün 24 Temmuz. Türk milletinin istiklâl ve istikbalinin Lozanda büyük harbin galipleri tarafından tasdik edildiğinin 14 üncü yıl dönümü.

İstiklâli hiçe indirilmiş, yurdu elinden alınmış bir milletin hayatîyet kudretini tasdik ettirmesi için Sakaryaları, İnönleri, Afyonkarahisarları ve Dumlupınarları tarihin sahifelerine yazması lâzım geldi. O mucizeler, yüce Türk milletinin tarihinde bir eşi daha bulunmayan cihan değer hâdiselerdir. Lozana bu zaferler merdiven yapılarak çıkıldı.

Bu büyük eserin kıymetini Sevr ile mukayese edilen aşâğıki satırlardan daha kolaylıkla anlamak mümkündür.

Sevr ve Lozana göre hududlar.

Trakya hududu :

Sevrde : Çatalca hattından biraz ileride Podima — Kalikaratya hattı.

Lozanda: Karaağaç bizde kalmak üzere Meriç hattı.

İzmir mıntakası :

Sevrde: Bu mıntakanın hududları Kuş adası, Ödemiş, Salihli, Akhisar ve Kemer iskelesine yakın yerlerden geçmektedir. Bu mıntaka; Türk hakimiyetinde kalacak. Fakat Türkiye bu hakimiyetini istimal hakkını Yunanistana devir edecek. Türk hakimiyetinin bakasına delâlet etmek üzere İzmir şehri istihkâmlarından birinde Türk bayrağı bulunacak mahallî bir meclis toplanacak ve beş sene sonra bu meclis, bu mıntakanın sureti daimede Yunanistana iltihakına karar verecek.

Lozanda: Bu meseleler konuşulmamıştır.

Suriye hududu :

Sevrde: Takriben Karataş burnundan başlıyarak Osmaniye, Bahçe, Gaziantep, Birecik, Urfa,

Mardin ve Nusaybini eyice cenupta ve Suriye ârazi-
sinde bırakan bir hudud,

Lozanda: 20 Teşrinvevvel 1921 tarihli Ankara
itilâfnamesi hududu ipka edilmiştir. Yani bugünkü
hududumuz.

Irak hududu

Sevrde: Umadiye bizde kalmak şartile Musul
vilâyetinin şimal hududu.

Lozanda: Halli geriye bırakılmıştır.

Kafkas hududu

Sevrde: Türk — Ermeni hududunun tayini
Amerika reiscumhuru Vilsona bırakılmıştır. Vilson
hudud olarak Karadeniz sahilinde Giresonun şar-
kından başlayan, Erzincan'ın garp ve cenubundan
Elmalı, Bitlis ve Vangölünün cenubundan geçen
ve birçok noktalarda umumî harpteki Türk — Rus
cephesini takibeden bir hattı göstermiştir.

Lozanda: Bu mesele bertaraf edilmiştir.

Boğazlar mıntakası:

Sevrde: Rumelinin Türkiyede kalan bütün
aksamı.

Anadolunun Adalar denizi üzerinde takriben
İzmir mıntakasının başladığı yerden başlayarak
(Manyas) gölünün cenubuna ve Bursanın, (İznik) in
biraz şimalinden ve (Sabanca) gölünün münthayi
garbisinden Ah'abadr deresinin döküldüğü yere
giden hatla çizilen mıntaka. Bu mıntakada asker
bulundurmak, ve harekâtı askeriye de bulunmak
hakkı sırf düveli itilâfiyeye âittir. Mez-kûr mıntaka-
da Türk jandarması itilâf devletleri kumandasına
tâbi olacaktır. İtilâf devletleri bu mıntaka dahilinde
askerî maksatlar için kullanılacak yol ve şimendi-
fer inşasını menedebilecekler.

Lozanda: Gelibolu yarım adası ile Kumbağı,
Baklaburnu hattının cenubi şarkisi, Çanakkale mın-
takasında sahilden yirmi kilometrelik bir mıntaka
ve Boğaziçinin iki tarafında sahilden onbeş kilo-
metroluk birer mıntaka ve Marmarada Emirali ada-
sından mâda adalar, İmroz, Tenedos adaları gayri
askerî bir hale konacaktır.

Hiçbir tarafta itilâf devletleri işgal kuvveti kal-
mayacaktır.

Kürdistan:

Sevrde: Fıratın şarkında Ermenistan, Irak ve

Suriye arasında kalan mıntaka için itilâf devletleri
murahhaslarından mürekkep bir komisyon mahallî
muhtariyeti hazırlıyacaktır.

Muahedenin akdinden bir yıl sonra bu mın-
taka'nın kürt ahalisi Akvam cemiyetine müracaat
ederek kürtlerin ekseriyetinin Türkiyeden ayrılmayı
istediğini isbat ederse ve meclis bunu kabul eylerse
Türkiye bu havalideki bütün hukukundan vaz ge-
cecektir.

Lozanda: Böyle bir mesele mevzu bahis edil-
memiştir.

İktisadî nüfuz meseleleri:

İtilâf devletleri Sevr muahedesini müteakip
aralarında şöylece enlaştılar.

1 — Fransız nüfuz mıntakası, Suriye hududu
ile takriben Adana vilâyetinin garp ve şimal hudu-
du ve Kayseri ile Sivasın şimalinden geçen ve
Muş hariç işbu kasabaya takarrüpten sonra Cezi-
rei ibni Ömere giden bir hattın içinde kalan mın-
taka.

2 — İtalyan nüfuz mıntakası, İzmit yarım ada-
sından çıktıktan sonra Afyonkarahisarına kadar
Anadolu şimendifer hattı ve oradan Kayseri civa-
rında Erciyeş dağı civarına kadar giden hatla İzmir
mıntakası, Adalar denizi, Akdeniz ve Fransız mın-
takası arasında kalan mıntaka.

Lozanda: Bunların hiç biri mevzu bahis bile
olmamıştır.

İstanbul:

Sevrde: Muahede samimiyetle tatbik edilme-
diği takdirde bizden alınacaktır.

Lozanda: Böyle bir mesele konuşulmamıştır.

Tabiiyet

Sevrde: İttifak devletlerinden Yunanistan ve
hattâ Emenistanda dahil olduğu halde Türk te-
baasından biri bu devletlerin tabiiyetine geçmek
isterse Türkiye mani olmayacak.

Lozanda: Böyle bir şey konuşulmamıştır.

Adlî kapitülâsyonlar:

Sevrde: İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya-
nın temsil edildikleri dört âzadan mürekkep bir
komisyon kapitülâsyonlardan istifade eden diğer
devletlerin mütahassısları ile birlikte yeni bir usul
tanzim edecek ve Osmanlı hükûmetile istişarede

bulunduktan sonra bu usulü tavsiye eyliyecek.

Lozanda: Kapitülâsyonlar büsbütün ortadan
kaldırılmıştır.

Akalliyetlerin himayesi:

Sevrde: Yerlerini terkeden bütün gayri Türk-
lerin yerlerine iadesi. Bunların hukukunun iadesi.
Gayri Türklerin tahrip edilmiş emlakının tamiri.
Tehcir işlerinde methaldar olan kimselerin tebedi.

Türk hükûmetinin akalliyetlerin parlamentoda
temsil nisbetini temin için intihap kanun projesi
hazırlayarak müttefik devletlere vermesi.

Türk hükûmetinin akalliyetlerin mekteplerini
iytamhanelerini, ve diğer müesseselerini mürakebe
hakkından feragat etmesi.

Lozanda: Harbi umumiden sonra akdolunan
bircümle beynelmilel muahedatta mevcut olan ah-
kâm.

Askerî hükümler:

Sevrde: Türkiyenin müsellâh kuvvetleri şöyle
tesbit olunmuştur:

Maiyeti seniye kıtası	700	kişi
Jandarma	35,000	"
Kıtaatı mahsusa	15,000	"
	50,700	

Bu yekûna Erkânı harbiye, askerî mektepler
talebesi, depo kıtaatına ve diğer hizmetlere mensup
efrat ve zabitan dahildir. Bu kıtaların 15 batarya
cebel topu bulunacak. Sahra ve ağır topu olmayacaktır.
Jandarmaların topu ve fennî aletleri bulun-
mayacaktır.

Jandarma zabitanı arasında 1,500 ü geçmemek
üzere ecnebî zabitanı bulunacak. Mecburî askerlik
kalkacak. Jandarmalar ve kıtaatı mahsusa ücretli
olacaktır. Donanmamız altı torpitoyu geçmiyecek.
Tayyaremiz, sevk balonumuz olmayacak. Hülâsa,
bütün işlerimizi itilâf devletleri kontrol edecekler.

Lozanda: Bunlar konuşulmamıştır. Trakya ve
boğazlarda gayri askerî hale ifrağ olunan men-
tika ait tahdidattan başka bir kayıt yoktur. Boğaz
işinin iki tarafında gayri askerî mıntakada 12,000
asker bulundurmak hakkını tanıtmışızdır. Bu men-
tik için hiç bir kontrol kabul edilmemiştir.

Ceza:

Sevrde: Türkiye, mezalim yapmış, tehcir iş-

lerine karışmış eşhası müttefik devletlere teslim
edecek.

Lozanda: Buna dair bir kayıt yoktur.

Malî hükümler:

Sevrde: İtilâf devletleri Türkiyeye muavenet
için İngiliz, Fransız İtalyan murahhaslarından mü-
rekkep bir maliye komisyonu teşkil edecekler. Bu
komisyonda istişarî mahiyette bir Türk komiseri
bulunacaktır.

Bütçe meclise verilmeden evvel bu komisyona
verilecek ve muvafakati alındıktan ssnra meclise
sevk olunacak. Meclis bunu değiştiremeyecek. Ko-
misyon, bütçenin tatbikatını mürakebe edecek.

Düyunu umumiyeye tahsis olunan varidat
müstesna olmak üzere Türkiyenin bütün varidatı
işbu maliye komisyonunun emrine verilecek. Ko-
misyon, kendisine ve Türkiyede kalacak itilâf dev-
letleri işgal kuvvetlerine ait masrafları verdikten
sonra 30 teşrinvevvel 1918 tarihinden beri itilâf or-
dularının gerek bugünkü Türkiyede ve gerek Os-
manlı imparatorluğunun muhtelif aksamındaki mas-
rafını tediye eyleyecek. Türkiye, müttefik devletler
tebasının zarar ve ziyanını tazmin edecek.

Gümrükler, maliye komisyonu tarafından azıl
ve nisbolunan bir umumî müdürün idaresinde
olacak.

Lozanda: Bu gibi kayıtlar ortadan kaldırıl-
mıştır.

İktisadî hükümler

Sevrde: Kapitülâsyonlardan istifade hakkı
harpten evvel bundan istifade eden müttefik dev-
letler tabasına iade edilecek. Yunanistan ve Erme-
nistan da istifade edecek. Gümrük tarifeleri yüzde
sekizi geçmiyecek, Türkiye Türk gemilerinin hak-
kını diğer devletlerin gemilerine teşmil edecek.
Ecnebî postaları tesis olunacak.

Lozanda: Kapitülâsyonların her nevi tamamen
ve ebediyen lağvedilmiş ve tarihe karışmıştır.

Boğazlar komisiyonu:

Sevrde: Kendisine mahsus bir bayrağı, büt-
çesi, zabitanı bulunacak komisyonda, Amerika, İn-
giltere, Fransa, İtalya, Japonya ve Rusya'nın mu-
rahhasları iki reye malik bulunacaklar.

Lozanda: Komisyonun riyaleti bize verilmiştir.

İçtimaî ve ahlâkî sahada Türk inkılâbı

Başvekil : ISMET İNÖNÜ

Türk inkılâbını en güzel ifade eden onun yapıcı ve yaratıcılarıdır. Şeflerin muhtelif sahada başardığı işleri kıymetlendiren sözleri vardır. Bunları bilmek ve onun yüksek değerini benimsemek gençliğin ulküsüdür. Aşağıda zevkle okuyacağınız parça, Muhterem Başvekilimiz İsmet İnönü'nün 20 Mart 934 de Ankara Halkevinde Türk inkılâbı kürsüsünün açılışında söylediği yüksek değer taşıyan söyleviden alınmıştır.

İçtimaî ve ahlâkî sahada da Türk inkılâbının manâsı tetkik edilmeğe değerlidir. Türk inkılâbı, insaniyet ülküsünü takip eder. İnsan cemiyeti, kâinatın en kuvvetli, en kudretli varlığıdır. Kâinat içinde insan cemiyetleri beraber çalışacak ve beraber çalışma sahasında kolaylıklarını ve saadetlerini artıracak imkânlarla maliktirler. İnsanların çarpışmalarının sebepleri, dar, hastalıklı zihniyetlerin hüküm sürmesi, muhtelif insan cemiyetleri arasındaki fikrî, manevî ve fennî anlayış ve bulunuş seviyelerinin farkıdır. Ancak bu sebeplerin insan cemiyetleri üzerindeki tesirleri bir hakikattir. İnsanlık yüksek ülküsünü gütmek bir vazife olduğu kadar, mevcut acı hakikatın icaplarını gütmek de, insanlık ülküsüne varmanın ameli olan tek yoldur.

Türk milleti olarak var olmak, ve büyük insan ailesinden yüksek bir cemiyet olarak yaşamak, Türk inkılâbının gayesidir. Türk inkılâbı, büyük insan ailesinin saadetine hizmet etmeyi vazife sayar. Ve bu hizmete imkân bulmak için, Türk cemiyetinin çok kudret sahibi olmasını en esaslî şart bilmektedir.

Anlıyoruz ki, Türk milletinin hususî benliğini meydana çıkarmak ve sağlamlaştırmak, Türk inkılâbının ameli vazifeleri içinde en esaslısıdır. Kadın, erkek her Türk böyle bir cemiyetin kudretli uzvudur.

Türk İnkılâbının hayat telakkisi

Türk inkılâbının hayat telakkisi sadedir ve tabiat kanunlarına müstenittir. Hayat, sevicecek, korunacak ve yaşanacak bir şeydir. Varlığın hiç bir sıkıntısı ister kendisinin ister başkasının hayatına hürmetsizlik için hak vermez. Hayat kıymetini hor görmek, insan için bir hastalık, bir soysuzluk tezahürüdür.

Diğer taraftan hayat, cemiyet için feda edilme-

lidir. Hayatın cemiyet için feda edilebilmesi istidadı olmayan muhitte tabiatın tecavüzlerine karşı zebun ve acizdir. Bu sebeple o muhitlerde hayat zaten mütemadî bir ıstıraptan başka tecelli göstermez. Bhusus, insanların birbirine tasallûtu gibi bir vakıa, bir hakikat olarak, bugün mevcut olan vaziyet içinde hayat sevgisinin, korumasının tek çaresi, cemiyet için feda edilebilmesi yolunda mevcuttur. Bu sebeple hayatın cemiyet için tehlikeye atılması bir vazifedir. Hayatın devamı ve ebediyeti demek, ülkünün ve milletin ve soyun devamı demektir. Devam ve ebediyet lezzeti, derece derece her insan için bu üç istikamette temin olunabilir.

Türk için en büyük varlık...

Türk için en muhterem varlık, her şeyden evvel Türk milletidir.

Türk milletinin varlığı, Türk devleti ile, cumhuriyet ile cisimlenir. Milletin menfaatlerini, ona karşı vazifeleri hayatın mes'ut olması için esas olması lâzımdır. Bu esas, her millettten ziyade Türk milleti için ehemmiyetlidir. Çünkü Türk milleti yeni esaslar üzerine henüz kurulmaktadır. Kurulma devrinde her müessese gibi büyük müessese yani millet müessesesi daha ziyade duygulu ve dikkatli olmalıdır.

Fert ve cemiyet hayatının mes'ut olması için esas mesele, tabiate karşı daha vasıtalı, daha kudretli olmaktır. Bu ancak çalışmakla temin olunabilir. Millet efradının beraberlikle ve sevgi ile çalışmak tabiatı, bir cemiyetin yüksek ahlâk farikasıdır. Kendi hayatı, ailesi ve milleti için çalışmayacak halde bulunmak bir felâkettir. Çalışmak imkân olduğu halde çalışmamak kendini veya cemiyetini diğerlerin çalışması ile yaşatmak zihniyeti ise en büyük ahlâksızlıktır.

Amerikayı ilk keşfeden kimlerdir?

Sicilyalı İdrisî'nin Romada basılan kitabı bir hakikatı daha ortaya çıkardı.

Yazan : HASAN FEHMI TURGAL

Kristof Kolomb'un Okyanusa çıkışından bir kaç asır önce yazılmış ve 1595 yılında Romada basılmış Arabça bir coğrafya kitabında rast geldiğim şu sözleri nakil için içimden bir arzu koptu.

Okuduğum kitabın adı "Nüzhetülmüştak," dır. Sicilyalı İdrisî adında birisi bu kitabını dostu Sicilya Kralı Reşer'a sunduğunu İbni Haldun da söyler. İdrisî Lizbon şehrini anlatırken şöyle der: (*)

Lizbon Tace denilen ırmağın kuzey (şimal)indedir, bu ırmağa Tuleytle (Tülado) ırmağı da denir. Şehrin önündeki genişliği altı mildir. Lizbon karanlıklar denizinin kıyısında ırmağın geçesindedir.

Güney (Cenup) inde Maden kalesi vardır. Deniz şahlanıp burrlara saldırdığı zamanlarda altın tozları bıraktığından bu ad verilmiştir. Lizbon yakınında (Aldananların yolu) diye bir koy vardır. Okan denizine çıkan sekiz kişi buradan denize atılmışlardır. Bu çıkış şöyle olmuştur: Hepsi de amca çocukları sekiz yürekli adam büyük bir yol

Hanımlar, efendiler!

Türk inkılâbı Türk milletinin kurtuluş savaşı olduğu gibi, kurtuluşun hedefi olarak da Türk milletinin yüksek bir cemiyet olmasını tesbit etmiştir. Türk inkılâbı, diğer insan cemiyetlerine karşı taarruzî ve istilâî hırsları reddeder. Fakat Türk milletinin yüksek bir cemiyet olması hedefi, inkılâbın devamını icabettirmektedir. Hayatımızın inkılâbî mahiyeti, cemiyetin saadeti ve terakkisi için hiç bir doğum'a kör körüne saplanmış olmamasıdır. Bu nokta, Türk inkılâbının muhafazakâr eski rejimlere karşı olduğu gibi, tesbit olunmuş çerçeve içinde olan yeni iddia ve rejimlere karşı da yardımcı ve üstünlüğüdür. Biz, Türkmilletini yükseltmek için dar ve dogmatik telâkkilere kendimizi bağlamış değiliz.

Başvekil

İsmet İnönü

gemisi yaptılar. İçine aylarca yetecek azık ve su aldılar. Doğu yelinin esmesini beklediler. Başlar başlamaz denize açıldılar, gemilerini doğu yelinin önüne bıraktılar. On bir gün uçar gibi gittiler. Deniz bocahıyor, dalgalar dağlaşıyor, ışık gittikçe bitiyordu.

Bu karanlık dalgalar altında yok olacaklarını anladılar. Bu kez geminin dümenini beriki ellerine alarak güneye doğru koşmağa ve uçmağa başladılar, bir o kadar zaman daha yürüdükten sonra Koyun adası diye atlادıkları adaya yaklaştılar ve kıyıladılar. Burada sayısız koyun sürüleri dolu idi. Ne çobanları, ne iyeleri vardı. Çıktılar su bulup aldılar. Koyunlardan bir kaçını kesip yemek istediler. Ağıza konulmayacak gibi acıydı. Yalnız derilerini alıp denize açıldılar. Bu kez de güney yeli ile on iki gün daha gittiler. Uzaktan bir kara daha göründü. Yaklaştıkça burada ekim, tarım gördüler, insan şenliği seçtiler. Yanaşmak için uğraşırken yerli Kayıklarla çevrildiklerini gördüler. Kayıklar gemiyi çekip kıyılatıldılar. İçindekilerini bağlayıp hapsedtirdüler.

Gezmenler seyyahlar burada kırmızı tenli uzun boylu uzun saçlı insanlar gördüler. Güzel kadınları vardı. Üç gün kapalı kaldıktan sonra dil bilen bir adam yanlarına geldiler. Nereden ve niçin geldiklerini sordular. Bir gün sonra da adanın iyesi gezmenleri çağırttı. Dilmaç aracı ile gezilerinin sebebini sordu. Anlattılar Okan denizinin sınırlarını öğrenmek için bu zorluğa katlandıklarını söylediler. Adanın iyesi bu sözlerine gülerek: "Benim babam da bu meraka düşmüştü. Adamlarını bir gemiye koyarak denize çıkardı, ancak bir ay sonra düştükleri karanlıktan başka bir haber getiremediler," dedi. Korkmalarını, kendisi hakkında iyi sanıda bulunmalarını söyledi. Gene hapis oldukları yere götürüldüler.

Batı yelleri esmeğe başlayınca degin kapalı

Hacı Hayriden Parçalar

ŞARKI

Sinemde bir tutuşmuş yarımış ocak olaydı
Zülfün karanlığında bezme çırağ olaydı

Meyhaneler kapısı bahtım gibi kapansın
Rindane bade içmek sensiz yaşağ olaydı

Deşti cunun içinde gezmezdi böyle gönlüm
Kisulerin kemendi boynumda bağ olaydı

Terki cenun ederdi Leylâk gamiyle Mecnun
Birgün yüzün göreydi alemde sağ olaydı

Efsaneler yazardım sevdai aşka dair
Gamdan dilimde Hayri hali ferağ olaydı

beklediler. Zamanı gelince onlar için yeniden yaptırılmış başka bir gemiye elleri arkalarında gözleri bağlı olarak bindirildiler. Batı yelinin öünde bir şey görmiyerek gittiler. Kendi uranlarına göre bu yürüyüş üç gün üç gecelik bir yoldu. Bir sabah gemi yanaştı. Gene elleri ve gözleri bağlı olarak karaya bırakıldılar. Güneşin doğduğunu ılık değeninden anladılar. İnsan sesleri kulaklarına geliyordu. Hep birden bağıştılar. Seslerini duyanlar gelip kollarını çözdü. Sorulan sorulara karşılık verdiler. Memleketlerinin buraya iki aylık bir yolda olduğunu öğrenince vaesfa diye haykırdılar. Bu adaya işte bunun için bu adı verdiler. Ada halkı berberlerdi

İstanbulda basılmış olan (Hadisi Nev) bin yıl önce ölmüş olan Suudiden göçürdüğü başka bir üykü daha söylenmektedir. Bunda, geziye çıkan kaptanın adı da geçmektedir. Suudî bu geziden dönenlerin getirdikleri tansik (garip) nesnelerle, tansik haberler bugün de Endülüste çalkanmaktadır, der.

İspanyayı kendi oymakları ile alan büyük Berber kumandanı Tarık (Tarikî) nin oymak adlarını Kanarya adalarında bulunanlar, görenler bu üyküleri görmezden önce de Kuzey Afrika hazarlarının çok eski zamanlarda Okanda yelken şişirdiklerini anlamakta güçlük çekmezdi.

H. F. Turgal

(*) Nüzhetülmüşak, Roma basması' sayfa (91)

Bu şarkı Harput musikisine göre bestelenmiş ve merhumun hayatından bugüne kadar musiki aleminde büyük bir zevk ile söylenmekte devam etmiştir. Notası Halkevimizin neşriyatı serisinden Elâziz şarkıları kitabında vardır.

İstanbulda başka bir makamla bestelenmiş ve plâka da alınmıştır. Fakat yerli beste ile bunun hiç bir münasebeti yoktur.

Başka bir şarkı

Bağlarda çemen soldu	Mesturu gubar oldu
Kes nağmeyi ey bülbül	Güllerine har oldu
Yoğidi yatağında	Kan oldu otağında
Sayyad tuzağında	Encam şikâr oldu
Düşvardır ahvalim	Maküstür ikbalim
Nakdinei amalim	Beyhude nisar oldu
Hucuyle hilâl oldum	Bilmemki ne hal oldum
Ta şöyle hayal oldum	Ruhum bana bar oldu
İkbale zeval erdi	Efkâre kelâl erdi
Hayriye melâl erdi	Dünya bana dar oldu

Merhumun çok mânidar kıt'alarından :

Tekdir edip de halkı nedametlü eyleme
Kabil değil yapılması Kalbi sektenin
Mes'ut ederse Hayriyi mustakbel zaman
Münkünmüdü iadesi ömrü güzestenin

§

Eshabı faza lutmai edbar susdurur
Erbabı cehli kuvvei ikbali söyledir
Hüsnün görür de hangi suhandan sükût eder
Nutkun işitse sevdiceğim lâlî söyledir

Gelecek nushada yine kıt'alara devam edeceğiz

Avukat
N. Erdem

Seyahat fikri Türklerde doğmuştur

Yazan : NİHAL GÜZEY

Bizde henüz yer edinmeğe başlayan seyahat çok eski zamanlardanberi bazan zarurî bazan da keyfi isteklerle yapılmaktaydı.

İlk insanlarda göçebelikle başlıyor. Tabiatla bugünkünden daha ziyade mücadele etmek mecburiyetinde bulunan dünkü insan yaşayabilmek için bulunduğu kıt'anın muhtelif yerlerine mevsim, mevsim göçetmek çaresine baş vuruyor ve bundan istifade de görüyordu. Hattâ o kadar ki, muhitin şeraiti ile uyuşamadıkları zaman muhaceretler başlıyor. İşte tabiat mücadelesi olarak başlayan gezgincilik sonraları görmek, bilmek arzusunu uyandırıyor. Kristof kolomp' Macellan ilâh... Gibi bir çok kâşiflerin meydana çıkardıkları kıt'alarda hep seyahat neticesi değildir.

Bu faydalı tecessüs bu güne kadar artarak gelmiştir. Orta Asya Türklerle başlayan gezginlik sonraları nedense bizde körleşmeğe başlıyor. Eskiden gezide büyük bir fayda olacağı ve bunun ruhî bir ihtiyaç olduğu düşünülmeden, bazı defa da dinî ve an'anevî bir âdet olarak yapılıyordu. Meselâ, zengin müslümanlara farzedilen Haccı ziyaret âdeti gibi.

Dünyanın en akıllı adamlarından olan Muhammed, herhalde bu âdeti ümmetine Hacılıktan ve ticaret fikrinden daha çok seyahat ettirmek düşüncesiyle farzetmiş olsa gerek.

İhtiyarlarımızdan gelen bir söz vardır :

(Deniz aşınca büyü bozulur,) Derler Büyü bir kuruntu kuvvetli bir telkinden ibarettir. Bir şeyi fazla kuruntu etmek bir sinir hastası ortaya çıkarıyor. Böyle bir hasta, Deniz aştığı zaman büyü süntün bozulacağına kanidir.

Bu itikatla yola çıkıyor. Aldığı iyotlu hava gördüğü yenilikler ve her gün değişen manzara mütemadiyen kendini dinlemesine mani oluyor, böylelikle âsası düzeliyor, ve iyileşiyor. Bu gün de sinir doktorlarının hastalarına tavsiye ettikleri başlıca ilâç seyahattır.

Lâkin, bugün birçok zenginlerimiz vardır ki,

doğdukları şehir veya kasabadan dışarı çıkmış değillerdir. Zaten çıkmağa lüzum görmemiştir. Dünyayı bulundukları şehir veya kasabanın dar çerçevesi içine sığdırmağa çalışırlar. Bilgileri eğer okumuşlarsa bir kaç kitabın verdiği malûmattan ibarettir. Anadolumuzun gezilecek, görülecek o kadar çok yerleri var ki, Müslümanların Hacı olmaları kadar bizim de yurdumuzu tanımamız elzem.

Bu ihtiyacı aceba neden hepimiz aynı derecede duymuyoruz? Seyahat ederken yalnız kendimizi değil, memleketimizin de maddî, manevî bir çok istifadeleri olacaktır. Geziye çıkan bir münevver, gittiği yerlerde kendisinden de bir parça iz bırakacaktır. Doğduğu memleketin sınırlarını aşmamış, aşamamış ne kadar yurddaşımız var ki arada, sırada köyüne yahut kasabasına gelen bir gezginin bilgi ve görgüsünden, kıyafetinden kendisine göre bir hisse kapmağa uğraşacaktır.

Yalnız Anadolunun ucra bir kösesinde oturanlar değil, İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerimizde yaşayanlar için de arada, sırada görülmiyen yerleri dolaşmak az faydeli değildir. Yeni, yeni şehirler görmenin zevkini, ne İstanbulun "Belvü", su "Suadiye", si ne de "Adaları", veremez. Hele bütün bir ömür bir şehre bağlanıp kalmak, hayli sıkıcı bir iş.

Hele bir çoklarımız vardır ki, İstanbuldan ayrılınca, gözlerinin güzelliğinden mahrum kalacağını zannederler. Ne yanlış düşünce.

İsviçrenin göllerini, Alpların karlarla süslenmiş çam manzaralarını, İsveçin şelâlelerini bilen seyahat zevkini almış bazı zenginlerimiz de, Anadolumuzun göllerini, Karadenizin sahil boyunca uzanan yeşil fındık bahçelerini, açık, koyulu yeşil çamlarla süslenmiş Toroslarla, Uludağı ve Antalya'nın beyaz bir gelin gibi süzülen şelâlelerini bilmezler.

Seyahat itiyadını edinmekle hemen yurdumuzu karış, karış bilmiş hem de medenî bir ihtiyacımızı

İrşat ve Tetkik Heyetleri

Elâziz, Bingöl, Tunceli kaza ve nahiyyelerinde, köylerinde değerli tetkikler yapacaklardır.

Dördüncü umumî müfettişlik, mıntakası dahilinde esash tetkikler ve irşadlar yapılmasını yurd menfaatına çok uygun bulmuştur.

Elâziz, Bingöl, Tunceli muallimlerinden hava tehlikesinden ve zehirli gazlardan korunma kursuna devam edenler arasından seçilenler Temmuzun 10 nundan itibaren kendilerine verilen mânalı ve değerli vazifeyi ifa etmek üzere hareket etmişlerdir.

Kaza ve nahiye merkezlerinde, köylerde musahabeler yapılacaktır. Gidilen yerlerde büyük Türk milletinin tarihi ve umumî muhaceretleri anlatılacak. Tunceli — Dersim ülkesinin en eski bir Türk yurdu olduğu tebarüz ettirilecektir.

Türk dilinin güzelliği, genişliği ve bugünkü Tunceli — Dersim dilinin esası da Türkçe olup Osmanlıcada olduğu gibi biraz da Farsça karışmasından husule geldiği izah edilecektir.

Bundan başka, hükûmet, millet, devlet mefhumları millî birliğin ve devlet otoritesine saygının mânaları üzerinde durulacaktır.

Hükûmet halka olan faydaları, hükûmet olmanın yerlerde halkın maruz kaldığı ve kalacağı feci haller canlandırılacaktır.

Tuncelinde hükûmet şimdiye kadar yaptığı ve bundan sonra yapacağı işler üzerinde durulacak

tatmin etmiş olunuz.

Bir kaç şehir dolaşmak artık eskisi gibi külfete de lüzum göstermiyor. Devletin bu yolda gösterdiği kolaylıklar, aynı zamanda halkımızı yurdu gezmeğe de teşvik mahiyetindedir.

Elde bu kadar sühûlet varken ve seyahat insanların birbirini tanımasına ve hayattan bir nebze zevk almasına yardım ederken, bir şehrin yeknesak hayatına bağlanıp kalmağa aklım ermiyor!

Nihal Güzey

ve bunun halkın hissiyatına ve menfaatına uygun düştüğü de anlatılacaktır.

Cumhuriyet devrinde başarılan işler, kurtuluş mücadelesi ve onu takip eden inkılâp hamleleri ve kalkınma devri, fabrikalarımız, madenlerin işletilmesi, ziraatin inkişafı üzerinde ehemmiyetli bir surette durulacaktır.

Bundan başka gezilen yerlerin menşeleri, evler insanlar köyün hayat tarzı, geçinme vasıtaları, okuyup yazma bilen ve bilmiyenler hakkında da tetkikat yapılacaktır.

Hülasa, gönderilen öğretmenler, gittikleri yerlerin tarih, coğrafya ve folklor bakımından tetkiki ile de meşgul olacaklardır.

Dördüncü umumî müfettişliğin çok yerinde olan bu kararını alkışlamak memleket menfaati namına bir kadirşinaslık olur.

Tunceli, Bingöl ve Elâziz vilâyet ve kazaları ile nahiye ve köylerinde irşat ve tenvir ve tetkik seyahatına çıkanlar Atatürk heykeli önünde

Jeoloji Bakımından Elâziz ilinin durumu

Geçen yazımızda jeolojinin ne demek olduğunu, faydalarını kısaca anlatmıştık. Bu yazımızda da asıl mevzuumuzu teşkil eden, jeoloji bakımından Elâziz arazisi, ziraî ve endüstriyel noktai nazarından bu ilin durumuna geçmezden önce, milyarlarca insan kitlelerini hayvan ve nebat mecmualarını üzerinde yaşatan dünya dediğimiz bu kitlenin ne suretle vâ ne zaman yapıldığını anlamak, mevzumuzu mümkün mertebe kolaylaştıracaktır. Bu yaşlı ve heybetli kitlenin nelerden teşekkül ettiğini, ne gibi hâdiselerin yardımıyla meydana geldiğini aydınlatacaktır.

Bu aydınlanma ile herkes arzın teşekkülü hakkında her devirde uydurulmuş boş saçma fikirlerin safasızlığını anlayacaklar kat'i ve modern bir fikir sahibi olacaklardır.

Arzın teşekkülü hakkında son nazariyeler:

Arzın teşekkülüne geçmezden önce, yerimizin güneşten kopma bir parça olduğuna göre kant ve laplâsın güneşin teşekkülü hakkındaki nazariyeleri yerin teşekkülünü isbat etmek hususunda bize kolaylık verecektir.

Güneş ve güneşe bağlı sayyareler teşekkül etmezden önce, bunların yerlerini (güneş nebülözü) dolduruyordu. Bugün ise, o intizamsız, kararsız bulunan güneş nebülözü yerine intizamlı ve kararlı kanunlara uymuş güneş mazuması teşekkül etmiştir. Bunların ilk halile bugünkü manzumaları arasında ölçülmiyecek kadar uzun bir zaman geçmiştir.

Nebülözün içinde bütün unsurlar karışık bir halde bulunuyorlardı, Bu halde kitleler cazibesi kanunu nebülözün bütün kısımlarında tesirini yapıyor demektir.

Kitleler cazibesi konunun iki sonuncu vardır:

1 — Ağır cisimler, şiddetli cazibeleri dolayısıyla ağır gaz zerrecikleri çekerler ve bir arada toplanırlar.

2 — Bu ağır gaz çekirdeğinin çevresinde daha hafif unsurlar yerlerini alırlar. Buna benzer, ağır çekirdekler nebülöz kitlelerinin her tarafında te-

şekkül edebilir. Fakat ağırları içerde bulunur. Bu suretle koyu çekirdek teşekkül etmiştir.

Yine kitleler cazibesi, mihverî bir hareket meydana getirir. Güneş nebülözü kitleleri ağır çekirdeklerle beraber dönmeğe başlamıştır. Bu dönemler kutupların basıklığını hasıl etmiştir.

Nebülöz kitleleri üzerine tesir yapan ikinci kanun soğumadır. Bu soğuma neticesinde hem nebülözün umumî bünyesi merkezi çekirdekle çevredeki küçük çekirdeklerde tekâsüf etmiştir. Bu tekâsüf daha ilerliyerek çekirdeklerin mayii ve sonrada donmuştur. Aralarındaki hafif gazlarla havayı teşkil ederek çekirdeğin etrafını sarmıştır. Çekirdeğin cazibesi de bu hafif gazları daimî surette kendine doğru çekmiştir neticede güneş nebülözü yerinde, araları boş, bir kaç çekirdekten yapılmış, çevresi havadan müteşekkil bir güneş ailesi meydana gelmiştir.

Güneşin teşekkülü hakkındaki Kant ve Laplâs nazariyeleri arzımız içinde kabili tatbiktir. Çünkü arz da güneş nebülözünün tekâsüf etmiş bir çekirdeğinden meydana gelmiştir. Ve umumî bir cazibeye tabi olduğundan, kopmuş ve ayrılmış olduğu güneşle kendi mihveri etrafında hareket etmektedir.

Arzın iç kısmını terkip eden cisimler burada da kesafetlerine göre dizilmişlerdir. Ağır maddelerden Demir, nikel merkezde. Sodyum, potasyum silisyum, manezyum gibi hafif cisimler de çevrede birikmişlerdir.

Yerin iç kısmı sıcak bir halde bulunmaktadır. Yer yeni teşekkül ettiği zamandaki hararetini bir gaz kürede birikmiş bir hararet gibi saklamıştı. Çünkü gaz kürenin tekâsüfû bizzat harareti hasıl etmiştir. Ondan sonra da soğumağa başlamıştır.

Yerin iç kısmının harareti, yer yüzünden belli derinliklere kadar muntazam surette artar. Nihayet buradan merkeze kadar sabit bir derecede durur. Buradaki hararet derecesi çok yüksektir. Fizik kanunlarının neticelerine göre hararet

Millî sanayiimiz bizden yeni pazarlar istiyor

Ekonominin değişmez bir kanunu vardır. Arz ve talep kanunu. Bir metağın sürümü ne kadar çok olursa o; o kadar yükselir ve (Taleb) e cevap verir. Her eşyanın fiat temevvüçleri hep bu kanundan mülahem olurlar. Ulusumuz millî istiklâlini kazandıktan sonra iktisadî istiklâl için de kuvvetli hamleler yapmağa mecburdur.

Çünkü dünya siyasî buhranlarının sınıf kavgalarının hattâ harplerinin amili iktisadî meseleler deyimidir? bunnun eski yıllarda acısını çekmiş bir millet olmamız itibkriyle iktisadî istiklâlimizi kazanmakta gecikmedik. İktisadî terbiyeleri itibarile bizden çok üstün gibi görünen milletler bizim (iktisadî devletçilik) mezhebimize ne kadar hayran kalıyorlar.

Türk iktisadî devletçiliğinin bizim iktisadî, içtimai vaziyetimize prensiplerinin tatbiki az zaman içinde büyük semereler gösterdi. Beş senelik programların müddetinden evvel başarılmışını dün saniyeden mahrum olan memleketimizi bugün sayısız bacalarla süsledi.

Yalnız dünyanın geçirmekte olduğu iktisadî buhran birçok memleketleri iktisadî kitaplarının klâsik nazariyelerine bağlamadı. Her millet ticaret müvazenesinin lehine tecellisini temin için her tedbire baş vuruyor. Çıkanın girenden fazla olması için çalışıyor. Bu müşterek gaye beynelmilel pazarları millileştirdi. Artık bu pazarları elde etmek için dampigler, büyük tenzilâtlar millî gümrüklerin millî iktisadî koruyan bağlarını çözemiyor.

derecesi çok yüksek olan fakat yüksek tazyik gören yerin iç kısmı dolmuş bir cisim halinde bulunduğunu kabul ederiz. Bu dolmuş çekirdeğin üzerinde cisimlerin eriyebileceği bir hararet vardır ki, tazyik de olsa yine cisimleri eritebilecek derecededir. Bundan dolayı sulp nütvenin üzerinde erimiş suhirden müteşekkil bir mıntika yerleşmiştir. Bunun üzerinde de donmuş silisietlerden müteşekkil kabuğu vardır.

— Devamı vardır —

Ortaokul Direktörü
Hurşit Nazlı

Dünyanın bu ağır iktisadî şartları içinde Avrupa, Amerika sanayii sıkıntılar içinde kıvranıken Türk sanayii büyük idaaline kavuşmak için dev adımlapile ilerleyiyor. Yalnız sanayiimizin bu hamlelerini artırması için biz müstehtliklere de büyük vazifeler düşüyor. Ferdin medenî kabiliyeti ihtiyacile ölçülür. Bir insanın ihtiyacı ne kadar müte-nevvi olursa onun medenî sahadaki mevkii o nisbette üstündür. Afrika çöllerinde yaşayan her durlu ihtiyacı bir iki şeye dayanan bir bedevi ile bir şehirde oturan insanın ihtiyaçlarının çokluğu arasındaki farkları saymağa mahal bile yoktur. O bedeviye satılacak eşya ne kadar az ve mahdud ise bir şehirlîye buna nazaran nisbetsiz olarak çokdur. İtiraf etmek lâzımdır ki, dünün halkdan uzak kötü idareleri bu vadide bir karış bile ilerlememiş halkımızın o zamanlar mahdud olan ihtiyac metağını da yabancı ellerin kapmasına meydan vermiştir. Bugün cümhuriyetin Nurlu maarifi mustahsille müstehtliki birbirine yaklaştıran millî demir yolu siyaseti halkımızın ihtiyaçlarının artmasına ne kadar yardım etmiştir. Bir köylü çocuğu bile okuduğu mektebinde dış hıfzıssıhhasını öğreniyor ve dış macunu kullanmayı bir ihtiyaç olarak biliyor.

Onun misal olarak aldığım bu ihtiyacı bilmesi ve onu tatmin için babasına aldirması yurdda iktisadî hamleleri artırır. Oğluna ve ondan öğrenerek ev halkına ayda bir liralık dış macunu alan aile reisi düne nazaran kabaran masraf bütcesini kapamak için daha fazla çalışmağa mecburdur.

Onun bu fazla çalışması hangi istihsal şubesinde çalışıyorsa o şubedeki istihsalin artması demektir. İstihlâk edilen macunun yine düne nazaran bugün fazla (Talep) i (Arz) indan fazlalığını icabettirir. Ve dış macunu sanayii memlekette yerleşir ve orada çalışanların da adedi fazlalaşır.

Bu misalde ele aldığımız bir aileyi çoğaltır ve bu dış macununa yeni ihtiyaçları da ilâve edersek memlekette bariz bir faaliyet artması kendini gösterir. İşi bu cebhede göremiyenler köylünün ihtiyacının arimasını sebebsiz olarak iyi

Faydalı Bir Kurs

Hava tehlikesinden ve zehirli gazlardan korunma kursunu bitirenler Sayın dördüncü umumî müfettiş Alpdoğanla birlikte Halkevinin önünde

Hava ve zehirli gaz tehlikesinden korunma kursu 21 Haziran 937 pazartesi günü Halkevimizde Dördüncü umumî müfettiş korgeneral muhterem Alpdoğan tarafından açılmıştır.

Sayın Alpdoğan, çok özlü sözlerle bu kursu açtıktan sonra hava müdafaasının değeri üzerinde durmuş ve sözü son Dersim hâdisesine intikal ettirerek buranın en eski devirlerdenberi bir Türk yurdu olduğunu, köy, şehir, dere, dağ, adlarla konuşulan kelimelerin en aşağı dörtte üçünün öz

görmezler halbuki dediğim gibi bu ihtiyacın artması Memleketin iktisadî bakımından ne kadar faydalıdır. Faydalı olduğu muhakkak olan bu iktisadî hareketleri biz münevverlerin teşvik etmesi lâzımdır. Bunların teşvik edilmesi ise Yurtda kurulan bacaların artmasını ve azlığı muhakkak olan millî pazarlarımızın da çoğalıp genişlemesini mucip olacaktır.

M. Âşır Akso

Türkçe kelimeleri ihtiva ettiğini canlı bir şekilde tebarüz ettirmiş, ve kurs müdavimlerine düşen değerli vazifeyi belirtmiştir.

Hava tehlikesinden ve zehirli gazlardan korunma kursu temmuzun 7 inci günü sona ermiştir.

Muhterem Alpdoğan; kursu da çok değerli sözlerle kapamıştır.

Temmuzun 8 inci günü kursa devam edenlerin imtihanları yapılmış ve muvaffak olanlara belgeler verilmiştir.

Halkevimizin Köylü ve Halk Neşriyatı

Halkevi talimatnamesi – Tunceli – Dersim halk türküleri – Miras – Hukuk ve Ceza dâvaları – İnkılâp tarihi

1937 Yılı'nın ilk altı ayı verimli bir neşriyat arz etmektedir. Bu müddet zarfında bastırılan kitaplar kemmiyet ve keyfiyet bakımından üzerinde dikkatle ve inadla durulmağa değer mahiyettedir.

Halkevi iç talimatnamesi

Halkevimizin çalışmalarını kolaylaştırmak, alâ-kadar teşekküllerin vazife ve mesuliyetlerini teba-rüz ettirecek mahiyette hazırlanan bu talimatname bütün Halkevlerine gönderimiştir.

Bu talimatnamenin vazife ve mes'uliyetleri iyi bir tarzda belirtmiş olmasından dolayı Halkevlerin-den teşekkür ve tebrik mektupları gelmiştir.

Tunceli — Dersim Halk türküleri Pentatonik

Halkevimizin orkestra şefi, geçen yıl dördüncü umumî müfettişlik refekatında yaptığı seyahatta Tuncelinde dinlediği türküleri notaya almıştır. Türkün yüksek karakterini, orada yaşayanların Türk-lüğüne haykıran bu türküler notaları ile birlikte bastırılmıştır. Bu günlerde bütün halkevlerine ve alâkalı yerlere gönderilecektir.

Köylü ve halk neşriyatı

Halkevimiz, köylünün ve halkın bilgilerini artır-mak, onlara kanunların temin ettiği hakları, vazife mes'uliyetleri öğretmek maksadile bir seri küçük kitaplar neşrini faideli bulmuştur.

Memleketimizde tanınan bazı zevata müracaat olunmuş ve bunlara mevzular verilerek eserler ha-zırlattırılmıştır.

Çok güzide bir heyet tarafından tetkik edilen bu eserlerin neşrine başlanmıştır

Miras nedir ve nasıl dağıtılır?

Avukat Naimi Erdeme yazdırılan bu küçük eser de mirasın ne yolda taksim edileceği çok açık bir şekilde anlatılmıştır. Yalnız köylü ve halk için değil, münevverlerin de okuyarak, faydalanacağı bu eser okunulmağa, istifade edilmeğe değer mahi-yettedir.

Hukuk ve ceza davaları nasıl açılır?

Bu küçük eser Tunceli ağır ceza azâsından M. Âşir Aksu tarafından yazılmıştır. Açık bir ifade ile yazılan bu eserden kolaylıkla faydalanmak müm-kündür. Hukuk ve ceza davalarını bu derece açık anlatan bir eser göstermek imkânsızdır.

İnkılâp tarihî

Orta mektep tarih muallimi ve Halkevimizin kütüphane ve neşriyat komitesi âzasından Ömer Kemal Açar tarafından yazılan bu eser, bütün köy-lünün ve halkın amentüsüdür. İyi ve temiz bir ifade, akıcı bir üslupla Türk kahramanlığını canlandıran "İnkılâp tarihi", yaptığımız büyük ve şumullu inki-lâpların derin manâlarını etraflı ve özlü bir tarzda canlandırmaktadır.

İki küçük formada toplanan inkılâp tarihinde. Türk milletinin en eski bir millet olduğu, Türkün daima hakim yaşadığı, Türk milletinin gerilemesi, büyük harbe giriş, Türkün yarattığı kahramanlıklar Mondoros mütarekesinde. kara günler, Atatürkün Samsona çıkışı ve ondan sonraki vak'a ve hâdiseler canlı ve hareketli bir tarzda anlatılmış ve inki-lâplarımızın ihtiva ettiği derin ve yüksek manâ üzerinde durulmuştur.

Herkesin elinde bundan bir dane bulunmamak büyük bir talisizliktir.

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü.
Işık ışık, dalga dalga bayrağım;
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.
Sana benim gözümlle bakmıyanın
Mezarını kazacağım.
Seni selâmlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

§

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder
Gölgede bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın.. Ne çıkar...
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

§

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık..
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık..

§

Ey şimdi süzgün, rüzgârda dalgalı,
Barışın güvercini, savaşın kartalı,
Yüksek yerlerde açan çiçeğim..
Senin altında doğdum, senin dibinde öleceğim.

§

Tarihim, şerefim, şirim, her şeyim,
Yer yüzünde yer beğen!
Nereye dikilmek istersen
Söyle, seni oraya dikeyim.

Arif Nihad Asya

Yeni Başkanımız

Bu ayın sekizinde
vazifeye başladı

Sayın valimiz ve Halkevi Başkanımız bay Şefik Bicioğlu temmuzun sekizinden itibaren evimizdeki yeni vazifesine başlamıştır.

Temiz düşünceli, dürüst hareketi ve kıymetli fikirli bulunan değerli valimiz ve sevimli başkanımız, bize her türlü yardımı esirgeme-yeceklerini vaad buyurmuşlardır.

Ülkülü Başkanımıza yürekden başarılar dileriz.

Altan

Sevr Ölüm, Lozan Hayat

— Üçüncü sahlleden artan —

Yukarıdan beri mukayese edilen Sevr ve Lozan muahedeleri, Türk milletinin hatırasında daima silinmeden kalacaktır.

Büyük Gazi, bakınız, Lozan muahedesinin ehemmiyetini ne suretle izah buyuruyorlar:

(Bu muahedename, Türk milleti aleyhine, asırlardanberi hazırlanmış ve Sevr muahedenamesiyle ikmal edildiği zannedilmiş, büyük bir suikastin inhidamını ifade eder bir vesikadır. Osmanlı devrine ait tarihte emsali namesbuk bir siyasi zafer eseri- dir.!))

Ömer Kemal Ağar

(*) 20 Temmuz 936 tarihli Montrö anlaşması ile Lozanda kabul edilen esaslar ilga edilmiş, Türk boğazlarına tamamen hakim olmuştur.

Ö. K. A.

B. K. S. den

Ben kömüre tutkunum !

Uzun Mehmedin ruhuna

Gönlül ona hasretmiş Yıllarca yar göztünde!
Ateş almaya, ondan birşey varmış öztünde..
Ey dünyanın yitizünü ağartan kara kömür!
Devir senin devrindir bu sefer yer yitizünde..

Ne olurdu hayat bile hız alsaydı kömürden;
Onu yakmakla biz de kazansaydık ömürden..
Diyorum "böyle kolay ateşlense insan ah!.,
İmrenip dinamoya, motora sobaya ben...

Onu daha çok azad etmeliyiz bu bahar:
Bütün arzı ateşe verse artık hakkı var:
Hareket ve kudretin kaynağı olan kömür,
Yerin altında nasıl bitkin uzanır yatar?

"Yar,, e onu gösterip "göztüne esen,, diyorum..
Siyah elmas demişler "siyah güneş,, diyorum..
Enerjimin ateşini bile ondan sanarak
Her rastgelişte "Bana biraz ateş,, diyorum,

B. K. Çağlar

IZTIRAP

Yazan : Osman Ünverici

Ne kadar benim olmak istesende görünüşte;
Gölgeler sürükleniyor, yanıyor peşinden.
Gönlüme, göz yuman vicdanım her hakka dönüşte;
Geleceği yanmış görüyor, kızıl ateşinden.

Sabahlar donuyor sisli akşamlarında artık,
Işıklar sönüyor gecenin siyah yaprağında.
Diz çöküp kalbi elinde yalvarsa her yaratık;
Bize gülmez çiçekler buraların toprağında

Arzın bile mezarına düşerken yıldırımlar,
Ruhumun tablosuna rengi üç hece vuruyor.
Titreşen gölgelerle konuşurken kaldırımlar;
Haykırmak istiyorum sesim yarıda duruyor.

Her gün benliğimin ufkunda doğan ıztırapla,
Hayatım günleri, günler hayatımı eritti.
Ayırdım gençliğimi düşünmek denen azapla;
Yaşamak için ölmek lâzımsa vazifem bitti....

Osman Ünverici

Kadınlarımız için

BİR MUHTIRA

Evi yuva yapan kilerdir.

Ev kadını, esvap dolabın kadar kilerini de düşün :

Her mevsime göre reçel ve şuruplarını hazırla !

Her mevsimde reçel ve şurup yapacak yemişlerimiz var.

Türk evinin en şerefli ananesi kilerdir.

Kavanoz, kavanoz reçelleri, şişe, şişe şurupları olmayan bir ev, çocuksuz bir yuva kadar nadirdir.

Bu güzel ananemizi yaşatalım !

Kilerinde reçel ve şurup olan eve hastalık girmez !

Reçel ve şurup pişen evlere tatsızlık girmez !

Ev kadını !

Bol çilek mevsiminde reçel ve şurup yapmağı ihmal ettinse, bari vişne mevsimini kaçırma !

Ev kadını !

Tasarrufa riayetin ilk şartı, bir kiler sahibi olmaktır.

Kilersiz ev, hesapsız evdir.

Kuvvetli ve ucuz gıda reçel ve şuruptur.

Yavrularınıza bol reçel yediriniz ki gürbüz olsunlar.

Misafirlerine şurup ikram et !

Ulusal Ekonomi ve artırma kurumu

Neşriyat Müdürü :

NAİM ERDEM

Adana Türk Sözü Matbaasında Basılmıştır.

MAHMUT ÇAKIROĞLU'DAN
ALİ HAN